

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان و راه کارهای ارتقای کیفیت آموزش

Quality Assessment of the Internal Evaluation Plan of the Department of Educational Sciences and Improvement Strategies

تاریخ دریافت مقاله: ۲۲/۰۳/۱۴۰۴؛ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۶/۰۶/۱۴۰۴

M. Adibmanesh (Ph.D)

Abstract: The present study was conducted with the aim of assessing the quality of the implementation of the internal evaluation plan of the Department of Educational Sciences of Teacher Training University and providing solutions to improve the quality of its education. The research was quantitative in terms of its applied purpose and the type of data sought, and was conducted using a cross-sectional survey method. The statistical population of the research included all faculty members, students and teachers of the Educational Sciences Department of Teacher Training University of Kermanshah. A standard questionnaire and checklist were used to collect data which were analyzed using descriptive statistics. The findings showed that of the total six factors examined, three factors of organization including teaching-learning strategies and students and teachers were evaluated at a desirable level, two factors including academic fields and faculty members were evaluated at a relatively favorable level, and one factor of facilities and equipment was evaluated at an undesirable level. Finally, it is recommended that the educational conditions of university education be designed in manner that student teachers are required to learn a wide range of educational and research activities in the course content.

Keywords: internal evaluation, quality assessment, educational sciences department

مرزبان ادیب منش^۱

چکیده: مقاله حاضر با هدف کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان و ارائه راهکارهایی جهت ارتقای کیفیت آموزش آن انجام شده است. پژوهش به جهت نوع هدف کاربردی و از لحاظ نوع داده مورد جستجو، از نوع پژوهش‌های کمی می‌باشد که با روش پیمایشی از نوع مقطعی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه اعضای هیأت علمی، دانشجو-معلمان گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه بود. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه و چک لیست استاندارد استفاده شد. داده‌های گردآوری شده با کمک روش‌های آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که از مجموع شش عامل مورد بررسی، سه عامل تشکیلات؛ راهبردهای یاددهی-یادگیری و دانشجو معلمان در سطح مطلوب، دو عامل، رشته‌های تحصیلی و اعضای هیات علمی در وضعیت نسبتاً مطلوب و یک عامل امکانات و تجهیزات در سطح نامطلوب ارزیابی شد. در پایان پیشنهاد می‌شود که شرایط آموزش دانشگاهی طوری طراحی شود که دانشجو معلمان ملزم به یادگیری طیف وسیعی از فعالیتهای آموزشی و پژوهشی در محتوای درسی باشند.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی درونی، کیفیت سنجی، گروه آموزشی علوم تربیتی.

با توجه به چالش‌های متعددی که امروزه نظام آموزش عالی ایران با آن‌ها مواجه شده است، بهبود و تضمین کیفیت در آن الزامی شده است. با توجه به تجارب بین‌المللی در خصوص تضمین کیفیت در آموزش عالی، الگوی اعتبارسنجی به عنوان یکی از مناسب‌ترین الگوها برای تعیین کیفیت در آموزش عالی ایران تشخیص داده شده است. ارزیابی درونی می‌تواند رهنمودهای را جهت بهبود عملکرد اعضاء نظام و یا به طور کلی نظام مورد ارزیابی ارائه دهد. همان‌گونه که در مدیریت عملکرد برای توسعه کیفیت وضعیت موجود ارزیابی می‌شود، در ارزیابی درونی نیز وضعیت موجود ارزیابی شده و با وضعیت مطلوب (استانداردها) مقایسه می‌شود. ارزیابی درونی به دلیل مشارکت اعضاء نظام در ارزیابی دقیقاً منطبق با این سازوکارهای مدیریت عملکرد است که باید برای ایجاد کیفیت استراتژی مشارکت در تولید کیفیت حاکم شود (Yemeni Dozi Sorkhabi, 2018). در این فرایند با تشکیل کمیته راهبری ارزیابی درونی و یا به تعبیری تشکیل حلقه کیفیت « نخستین گام جهت جلب مشارکت اعضاء برداشته می‌شود. با تمام ویژگی‌های مطلوبی که ارزیابی درونی دارد، تأثیر آن بستگی به پذیرش آن از جانب اعضاء نظام و عدم مقاومت آن‌ها در برابر تغییر است. لذا لازم است قبل از انجام هر ارزیابی آمادگی برای ارزیابی و تغییر در اعضاء نظام ایجاد شود. زیرا آمادگی برای تغییر مقاومت‌ها در برابر تغییرات را می‌کاهد. حال اگر تغییرات مناسبی در عملکرد افراد و عملکرد مؤسسات ایجاد شود. کیفیت نیز افزایش می‌یابد و مدیریت عملکرد می‌تواند با دریافت بازخوردهای ناشی از ارزیابی به رفع نقاط ضعف و کاستی‌ها بپردازد. ارزیابی درونی می‌تواند راهکار مناسبی در بهبود کیفیت برای مدیریت عملکرد نظام‌های آموزشی به‌ویژه مدیریت عملکرد مؤسسات آموزشی باشد (Bazargan, 2015).

به طور کلی، هدف اصلی ارزیابی درونی، عبور از نظام ارزیابی نظارت‌گونه و تهدیدآمیز و دستیابی به آرمان مشارکت کلیه اعضاء و نیروهای بالقوه واحد دانشگاهی جهت بهسازی خود می‌باشد. با همکاری اعضاء هیأت علمی و کارکنان و به کمک ارزیابی درونی، قوت‌ها و ضعف‌های نظام آموزشی مشخص می‌گردد (آیین‌نامه نظام جامع نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۵). اهداف دیگر ارزیابی درونی آن است که متولیان برنامه در خصوص اهداف نظام و مسائلی که در تحقق آن‌ها وجود دارد، معرفت دقیق‌تر

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

و بیشتری کسب نموده و میزان دستیابی به آن‌ها را اندازه‌گیری نمایند تا بر اساس آن برای بهبود کیفیت در آینده برنامه‌ریزی نمایند. (Matei & Iwinska, 2018) بر این باور است که اهداف ارزیابی درونی در دانشگاه شامل ترسیم مسیر برای سنجش و بهبود کیفیت مؤسسه و برنامه‌های آن، خود تحلیل‌گری در برنامه‌ها، مدیریت و اجرای آن‌ها، افزایش توجه و تمرکز به منظور سازماندهی جامع کیفیت و مبنایی برای فرآیند برنامه‌ریزی است.

توجه به کیفیت و ارزیابی میزان تحقق آن از رویکردهای مهم نظام نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت است (Jarvis, 2014). در نظام آموزش عالی، گروه‌های مختلف، دارای نظرات متفاوتی در زمینه کیفیت آموزش هستند. این امر باعث می‌گردد که هر کدام از آنها برای بعدی از آموزش عالی، اولویت قائل شوند. برای مثال، دانشجویان و مدرسان امکان دارد صرفاً به فرایند آموزش توجه نمایند (Gholamzadeh, 2018). در حالی که امکان دارد توجه کارفرمایان در کیفیت دانش‌آموختگان باشد. هر فرد در چارچوب ارزشهای مورد نظر خود ممکن است درباره کیفیت به گونه‌ای خاص، قضاوت کند (Nooripour, and Maleki, 2015). در کل، کیفیت را می‌توان مجموع ویژگی‌ها و خصوصیتی دانست که از توانایی لازم در بر آوردن خواسته‌های نظام آموزش عالی برخوردار است. ده عنصر را می‌توان به عنوان عوامل اصلی تشکیل دهنده کیفیت در نظام دانشگاهی مدنظر قرار داد: (۱) اهداف کلی و برنامه درسی؛ (۲) محیط تدریس و یادگیری؛ (۳) منابع انسانی؛ (۴) منابع یادگیری؛ (۵) سازماندهی دوره؛ (۶) فعالیت تدریس و یادگیری؛ (۷) امور دانشجویی؛ (۸) مدیریت، برنامه ریزی، ارزیابی و نظارت؛ (۹) فعالیت دانشجویان؛ (۱۰) برونداها، پیامدها و کنترل کیفیت (ویراست نخست نظام جامع نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۵: ۲۴).

بنابراین، دانشگاه ابتدا سیستم باید خود را بشناسد، محدودیت‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای خود را بداند تا آنگاه، نگاه بیرون سازمان را نسبت به خود را با نگاهی نقادانه و علمی بررسی و در جهت اصلاح امورات و اعتبارسنجی فعالیت‌ها گام بردارد. در واقع اعتبار سنجی در آموزش عالی به منظور بهبود کیفیت آموزشی با ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی توسط اعضای هیئت‌علمی آغاز می‌شود (Shokati, 2022). بر این اساس گروه آموزشی پردیس شهید رجایی کرمانشاه با نگاه به این ضرورت و پس از برگزاری کارگاه آموزشی و حضور در جلسات و با

اتکا به تجربه‌های اساتید و اعضای هیئت‌علمی و با عنایت به دستورالعمل و بخشنامه‌های موجود و تجربه‌های سایر دانشگاه‌های سطح کشور، پس از توجیه اعضاء، با بهره‌گیری از داده‌های حاصل از پرسشنامه‌های توزیع شده بهینه بین عناصر مرتبط با هدف در طرح ارزیابی، نسبت به تدوین گزارش ارزیابی درونی در سطح گروه آموزشی در آبان ماه سال ۱۴۰۳ اقدام نمود. لازم به ذکر است تمامی عوامل، ملاک‌ها و نشانگرها لازم در جهت بررسی وضع موجود از طریق توزیع پرسشنامه‌های استانداردشده‌ی ملی توسط سازمان مرکزی دانشگاه جمع‌آوری گردید.

به طور کلی، تمرکز فرایند ارزیابی می‌تواند بر یادگیری فراگیران در یک محیط یادگیری (کلاس درس، کارگاه و یا هر گروه سازمان‌یافته از فراگیران، دوره تحصیلی، برنامه دانشگاهی، مؤسسه آموزشی، تمامی بخش‌ها و یا ابعاد یک نظام آموزشی باشد (Nelson, & Dawson, 2014). در دانشگاه، فرایند ارزیابی درونی در سطح گروه آموزشی انجام می‌پذیرد و از آنجا که گروه آموزشی اصلی‌ترین واحد و هسته اصلی فعالیت هر دانشگاه به شمار می‌آید (Bourelle & Rankins- Robertson, 2015). کارکرد ارزیابی درونی در شناخت قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای آن می‌تواند به عنوان مبنای برنامه‌ریزی توسعه و بهبود کیفیت لحاظ شود (Zamaniyan., Kalantari Dehaghi, Khakpour, & Mohammadi, 2021). ارزیابی درونی از یک سو زمینه شناسایی کاستی‌ها و نارسایی‌های گروه‌های آموزشی و استفاده بیشتر از منابع موجود برای کاهش و برطرف کردن آن‌ها را ایجاد می‌کند و از سوی دیگر باعث افزایش تعلق و دلبستگی اعضای هیأت علمی به گروه‌های آموزشی و تقویت همکاری میان آن‌ها می‌شود. همچنین، مورد توجه قرار گرفتن هدف‌های گروه آموزشی و فرهنگ شفافیت و پاسخ‌گویی از دیگر مزایای فرایند ارزیابی درونی است (Gholamzadeh, 2018).

در کشور ایران نیز نهادهای آموزشی متعددی از جمله دانشگاهها در این زمینه فعال‌اند که یکی از مهمترین آنها، دانشگاه فرهنگیان است که مأموریت اصلی آن تربیت دانشجومعلمین متعدد و متخصص جهت به کارگیری در آموزش و پرورش می‌باشد. این دانشگاه در راستای بالندگی و توسعه حرفه‌ای خود دانشجو معلمین خود واحدهای درسی تخصصی و برنامه‌های مدونی دارد (Poursalim Rahmati,Roomani,2024). توجه به گروه آموزشی علوم تربیتی یکی از برنامه‌های دانشگاه فرهنگیان در سال‌های اخیر است، چرا که به عنوان مثال رشته

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

کارشناسی آموزش ابتدایی که از مهمترین رشته های دانشگاه فرهنگیان در راستای تربیت معلمان ابتدایی آینده است از وضعیت مناسبی برخوردار نیست و برنامه های رسمی این رشته در دانشگاه فرهنگیان کم اثربخش هستند (Keramati and Afra, 2025).

به هر حال، اگرچه به واسطه تأکیدات جهانی بر کیفیت فعالیت های گروه های آموزشی، مطالعات بسیار در خصوص ارزیابی درونی گروه های آموزشی انجام شده اما همچنان جای پژوهشی که به کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی در دانشگاه فرهنگیان بپردازد خالی است. بخش زیادی از پژوهش های که انجام شده در زمینه ارزیابی درونی گروه های آموزشی علوم انسانی به طور کلی و علوم تربیتی به طور خاص است. از آن جمله می توان به پژوهش های: (Moradi, and Nouri, 2024)؛ (Bayati, 2022)؛ (Nasrollahinia, 2019)؛ (Marzouni,., Khorsandi Tasko, & Abdollahineja 2022)؛ (Ezer,)؛ (Koinova-Zoellner, 2016)؛ (Yamanidouzi., Arefi., & Mohamadi, 2019)؛ (Horin, 2013) اشاره کرد. نتایج اکثر پژوهش ها حاکی از آن است که در ارزیابی درونی، کیفیت ابعاد حوزه درون داد و فرایند بالاتر از حد متوسط، کیفیت حوزه برونداد پایین تر از حد متوسط و کیفیت پیامدها در حد متوسط ارزیابی شد. با بررسی و جمع بندی پژوهش های انجام شده می توان نتیجه گرفت؛ علی رغم انجام پژوهش های مختلف در حوزه ارزیابی درونی گروه های آموزشی در دانشگاه های مختلف، پژوهشی که در سطح دانشگاه فرهنگیان به ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی پرداخته باشد است در دسترس پژوهشگران قرار نگرفته است.

از طرف دیگر، فرایند اجرای ارزیابی درونی به عنوان رویکردی جهت آشکار نمودن جنبه های مختلف کیفیت (درون داد، فرآیند، برونداد و پیامد) نظام دانشگاهی، برنامه ریزی توسعه در جهت شرح و بیان پیشرفت ها، حل مسائل و ترغیب به تغییر وضعیت موجود، می تواند زمینه را در جهت تضمین کیفیت کارآمد و اثربخش گروه های آموزشی دانشگاه ها و ارتقای کیفیت عملکرد آنها، فراهم نماید و منجر به سازماندهی فعالیت های آموزشی با توجه به نیازها و شرایط گروه های آموزشی شود و آنها را در جهت خودتنظیمی امور مختلف، یاری رساند (Paula Cabral, & Huet, 2024). در واقع، کیفیت اعتبارسنجی آموزش عالی به طور کلی و ارزیابی

درونی به طور ویژه به مشارکت‌های تحقیقاتی و خلاقیت اعضای گروه‌های آموزشی، توجه مستمر و پیگیری مداوم به خودارزیابی و خودتنظیمی امور، استخدام حرفه‌ای کارکنان و آموزش ضمن خدمت آنان نیازمند است؛ چرا که از طریق فرایندهای حسابرسی و فرم‌های کمی گرا نمی‌توان به اطلاعات واقعی در خصوص کیفیت آموزش عالی پی برد (Szabo, 2017).

موضوع تربیت معلم و اعتبارسنجی دوره‌های آموزشی معلمان در بسیاری از کشورهای دنیا هم در دستور کار است و این کشورها در راستای کیفیت بخشی، اصلاحاتی را در اهداف، محتوا و سازماندهی آموزش معلمان آغاز کرده‌اند. همچنین اصلاحات در سیستم‌های ارزیابی و کیفیت و اعتباربخشی به صورت ویژه دنبال می‌گردد. بخش جدایی‌ناپذیر این اصلاحات کلی‌تر آموزش معلمان است. به عنوان مثال، توسعه سیستم‌های تضمین کیفیت و اعتباربخشی در آموزش معلمان به عنوان یکی از مهم‌ترین راه‌های بهبود کیفیت و اثربخشی آموزش در نظر گرفته می‌شود. با افزایش شواهد مبنی بر اینکه کیفیت معلمان مهمترین منبع آموزشی در مدارس است، توجه بیشتری به عواملی که این کیفیت را شکل می‌دهند، معطوف می‌شود. این عوامل بدون شک شامل ظرفیت ارائه دهندگان آموزش معلمان برای جذب دانش‌آموزان توانمند و آماده‌سازی مناسب آنها برای برآورده کردن خواسته‌های تدریس است. تضمین این ظرفیت، مسئولیت مشترک دولت‌ها و دانشگاه‌ها است (Ingvarson., Elliott., Kleinhenz., & McKenzie, 2006).

براساس مطالب مذکور می‌توان بیان داشت؛ اجرای ارزیابی درونی برای دانشگاه فرهنگیان به عنوان یک دانشگاه تأثیرگذار در تأمین نیروی انسانی آموزش و پرورش ضرورتی انکارناپذیر به حساب می‌آید، چرا که ماموریت و رسالت دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه‌ها متفاوت است. دانشگاه فرهنگیان از یک طرف با رویکردی فرهنگی و ماموریت‌گرا پرورش معلمان آینده جامعه را بر عهده دارد و از طرفی در چارچوب سیاست‌های وزارت علوم به ارتقای شایستگی‌های علمی و تخصصی نیروهای انسانی آموزش و پرورش می‌پردازد. بدین ترتیب با توجه به نکات ذکر شده و یافته‌های پژوهشگران در خصوص اثربخشی فرایند ارزیابی درونی از یکسو و نقدها و چالش‌های مطرح شده برای اجرای طرح ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاهی از سوی دیگر، همچنین، با توجه به اینکه بررسی میزان کارآمدی و اثربخشی طرح ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی و ارتقاء کیفیت گروه‌های آموزشی، یکی از اولویت‌های حوزه معاونت

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

نظارت و ارزیابی دانشگاه فرهنگیان است، بنابراین مسئله اصلی این پژوهش از این امر ناشی می‌شود که بعد از سال‌ها فعالیت آموزشی و پژوهشی گروه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان، هنوز اطلاعات دقیقی در مورد کیفیت اجرای طرح ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی مجری این طرح، نمی‌توان ارائه کرد. از این رو، پژوهش حاضر از لحاظ پرداختن به فرایند ارزیابی درونی در گروه آموزشی علوم تربیتی در دانشگاه فرهنگیان از منظر ذینفعان جهت شناسایی ضعف‌ها و چالش‌ها و همچنین ارائه پیشنهادها و راهکارهای بهبود کیفیت دارای جنبه نوآورانه و جدید بودن است. بنابراین، پژوهش حاضر قصد دارد به این سوال اصلی پاسخ دهد که وضعیت کمی و کیفی گروه آموزشی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی دانشگاه فرهنگیان از نظر عامل‌های شش‌گانه ارزیابی درونی چگونه است؟ و راهکارهای موجود برای بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم تربیتی به تفکیک عامل‌های شش‌گانه کدامند؟

روش پژوهش

با توجه به اینکه هدف این پژوهش، کیفیت‌سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان و ارایه راهکارهای جهت ارتقای کیفیت آموزش آن در سال تحصیلی ۰۳-۱۴۰۲ در دانشگاه فرهنگیان استان کرمانشاه است و چون در پژوهش‌های کاربردی هدف اصلی کشف علمی نیست، بلکه آزمودن و بررسی امکان کاربرد دانش‌آست؛ بنابراین پژوهش از منظر هدف، کاربردی و از لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، کمی و از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه اعضای هیأت علمی و دانشجومعلمان گروه آموزشی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که در آن یک مدیر گروه، ۹ عضو هیأت علمی و ۱۲۰۰ دانشجومعلم در رشته‌های تحصیلی؛ آموزش ابتدایی، علوم اجتماعی، کودکان با نیازهای ویژه، مشاوره و راهنمایی و امور تربیتی حضور داشتند. نمونه آماری پژوهش در بخش اعضای هیأت علمی گروه آموزشی علوم تربیتی به دلیل محدود بودن تعداد اعضا برابر با جامعه آماری پژوهش بود که از روش نمونه‌گیری سرشماری کامل استفاده شد، اما برای انتخاب نمونه آماری

از بین دانشجوی معلمان از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده شد که بر اساس جدول کرجسی و مورگان^۱ در نهایت ۲۵۰ دانشجو معلم به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

در این پژوهش به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی در خصوص کیفیت اجرای طرح ارزیابی درونی، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. ابزار گردآوری اطلاعات شامل سه نوع پرسشنامه خود-ارزیابی از مدیر گروه علوم تربیتی (گردآوری داده‌ها درباره ساختار سازمانی و مدیریت گروه آموزشی)، دانشجو معلمان (گردآوری داده‌ها درباره فرایند تدریس و یادگیری، امکانات و تجهیزات آموزشی، دوره‌های آموزشی) و اعضای هیأت علمی (گردآوری داده‌ها درباره اهداف گروه، ساختار سازمانی، مدیریت گروه آموزشی، برنامه‌های درسی، امکانات و تجهیزات آموزشی، فرایند تدریس و یادگیری، دوره‌های آموزشی) بود که توسط معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان تهیه و ارائه شد، در این پژوهش جهت سنجش روایی پرسشنامه از روایی صوری و نظرات متخصصان آموزش عالی استفاده شده است؛ همچنین، برای مشخص نمودن پایایی پرسشنامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. این روش برای محاسبه هم‌انگهی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمون‌هایی که ویژگی‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند به کار می‌رود. با توجه به محدود بودن جامعه آماری مورد پژوهش، پرسشنامه تهیه شده ابتدا با مطالعه مقدماتی بر روی ۲۰ نفر از افراد نمونه انجام شد که پایایی کل پرسشنامه ۹۸٪ برآورد شد.

داده‌های مورد نیاز در مجموع از شش عامل کلی (جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه؛ راهبردهای یاددهی-یادگیری؛ رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی استادان؛ دانشجو معلمان؛ امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی)، بیست و شش ملاک و هشتاد و هشت نشانگر در قالب سه پرسشنامه گردآوری شد. لازم به ذکر است تمامی عوامل، ملاک‌ها و نشانگرها لازم در جهت بررسی وضع موجود از طریق توزیع پرسشنامه‌های استاندارد شده ملی توسط سازمان مرکزی دانشگاه جمع‌آوری گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، درصد) استفاده شد. روش وزندهی (ارزش-

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

گذاری) گزینه‌ها شامل سه سطح عامل‌ها، ملاک‌ها و نشانگرها است که در هر سه سطح، قضاوت دربارهٔ عامل‌ها، ملاک‌ها و نشانگرها با توجه به استانداردهای تعریف شده صورت گرفت و با توجه به سطح مطلوبیت ملاک‌ها، وزندهی مجدد صورت گرفت تا سطح مطلوبیت عامل مشخص شد. جدول شماره ۱ طیف‌های قضاوت در سه سطح مطلوب، نسبتاً مطلوب و نامطلوب را نشان می‌دهد.

جدول ۱. راهنمای طیف‌های قضاوت سوالات، نشانگرها، ملاک‌ها و عوامل

طیف‌های قضاوت			مبنای قضاوت	سوال / نشانگر / ملاک / عامل
نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب		
۱	-	۲	میانگین سوالات	دو گزینه‌ای
۱	۲	۳	میانگین سوالات	سه گزینه‌ای
۱-۱/۵۵	۲/۲۳-۱/۵۶	۳-۲/۲۳	میانگین نمرات سوالات	چهار گزینه‌ای و بیشتر
۱-۱/۵۵	۲/۲۳-۱/۵۶	۳-۲/۲۳	میانگین نمرات سوالات	نشانگرها
۱-۱/۵۵	۲/۲۳-۱/۵۶	۳-۲/۲۳	میانگین نمرات سوالات	ملاک‌ها
۱-۱/۵۵	۲/۲۳-۱/۵۶	۳-۲/۲۳	میانگین نمرات سوالات	عوامل

به منظور رتبه‌بندی، عوامل و ملاک‌هایی که درصد تحقق آن‌ها در محدوده ۷۰/۰۰٪ - ۱۰۰٪ قرار دارند در وضعیت عالی (بسیار مطلوب)، ۵۰،۰۰٪ - ۶۹،۹۹٪ در وضعیت خوب (مطلوب)، ۳۱،۰۰٪ - ۴۴،۹۹٪ در وضعیت متوسط (نسبتاً مطلوب) و ۰ - ۳۰،۰۰٪ در وضعیت ضعیف (نامطلوب) ارزیابی شده‌اند (جدول شماره ۲).

جدول ۲. راهنمای علایم وضعیت

محدوده درصد تحقق	علامت وضعیت شرح وضعیت محدوده
۷۰-۱۰۰ درصد	عالی (بسیار مطلوب)
۴۵-۶۹/۹۹ درصد	خوب (مطلوب)
۳۱-۴۴/۹۹ درصد	متوسط (نسبتاً مطلوب)
۰-۳۰ درصد	ضعیف (نامطلوب)

یافته‌های پژوهش

پس از آنکه داده‌های مورد نیاز ارزیابی درونی، با استفاده از پرسشنامه‌های پژوهش گردآوری شد، نوبت به دسته‌بندی، تلخیص و تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت پاسخ به سوالات پژوهش رسید که در ادامه به آن خواهیم پرداخت.

سوال ۱: در کیفیت سنجی ارزیابی درونی گروه علوم تربیتی، کدام عامل‌ها مورد بررسی قرار گرفتند و وضعیت کمی و کیفی عامل‌های مذکور چگونه است؟

کیفیت سنجی ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی در حوزه شش عامل، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه؛ راهبردهای یاددهی- یادگیری، رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی، استادان، دانشجومعلم، امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی، ۲۷ ملاک و ۸۲ نشانگر انجام گرفت. عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای مورد ارزیابی توسط معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه در قالب کتابچه راهنمای عمل ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان تعیین و مشخص شده و الگوی خاص این دانشگاه می‌باشد. جدول شماره ۴ وضعیت کلی عامل‌ها، ملاک‌ها و نشانگرها را نشان می‌دهد.

در ادامه وضعیت کمی و کیفی عامل‌ها و نتایج ارزیابی درونی گروه بر اساس هر یک از عوامل مورد ارزیابی ارائه می‌گردد.

جدول ۳. عامل‌های مورد بررسی در ارزیابی درونی گروه

تعداد نشانگرها	تعداد ملاک‌ها	عامل‌های مورد ارزیابی
۲۰	۷	عامل ۱: جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات
۱۸	۵	عامل ۲: اعضای هیات علمی
۷	۳	عامل ۳: دانشجو معلم
۷	۴	عامل ۴: راهبردها
۱۸	۳	عامل ۵: رشته‌های تحصیلی و برنامه درسی
۱۲	۵	عامل ۶: امکانات و تجهیزات
۸۲	۲۷	مجموع ملاک‌ها و نشانگرها

عامل اول: جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات

در ارزیابی درونی، عبور از نظام ارزیابی نظارت گونه و تهدیدآمیز و دستیابی به آرمان مشارکت کلیه اعضا و نیروهای بالقوه واحد دانشگاهی جهت بهسازی خود می‌باشد. با همکاری اعضای هیأت علمی و کارکنان و به کمک ارزیابی درونی، قوت‌ها و ضعف‌های نظام آموزشی مشخص می‌گردد. براین اساس، برای ارزیابی جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه، به عنوان یکی از عوامل اصلی، ۸ ملاک و ۲۵ نشانگر شناسایی گردید. سپس در قالب پرسشنامه‌ها توسط مدیر گروه، اعضای هیأت علمی و دانشجو معلمان مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هریک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. بر اساس داده‌های موجود که در جدول شماره ۴ نشان داده شده است؛ ملاک‌های برنامه توسعه گروه و ساز و کار ارزیابی فعالیت‌ها با ۳ نشانگر و ۸۰/۷۵ درصد تحقق، آیین‌نامه‌ها و مصوبات گروه با ۳ نشانگر و ۷۲/۶۷ درصد تحقق، ملاک‌های فعالیت‌های برون گروهی با ۲ نشانگر و ۷۰/۵۵ درصد و مدیریت گروه با ۵ نشانگر و ۶۲/۸۸ درصد تحقق و اهداف گروه با ۳ نشانگر و ۶۰/۱۲ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. همچنین تحقق، برنامه روند توسعه گروه با ۳ نشانگر و ۵۲/۱۲ درصد تحقق و تشکیلات سازمانی با ۳ نشانگر و ۲۹/۲۵ درصد تحقق در سطح نسبتاً مطلوب و ملاک منابع مالی مورد استفاده گروه با ۲ نشانگر و بدون کسب امتیاز و درصد تحقق مورد ارزیابی قرار گرفتند. در ارزیابی کلی عامل اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه در سطح مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره ۴. وضعیت ارزیابی عامل جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	اهداف گروه (۳ نشانگر)	۲/۰۵	۶۰/۱۲	۳	مطلوب	مطلوب
۲	مدیریت گروه (۵ نشانگر)	۲/۰۷	۶۲/۸۸	۳	مطلوب	مطلوب
۳	روند توسعه گروه (۳ نشانگر)	۱/۱۹	۵۲/۱۲	۲	نسبتاً مطلوب	مطلوب

۴	برنامه توسعه گروه و سازوکار ارزیابی	۲/۱۵	۸۰/۷۵	۳	مطلوب
	فعالیت‌ها (۳ نشانگر)				
۵	آیین‌نامه‌ها و مصوبات گروه (۳ نشانگر)	۲/۱۷	۷۲/۶۷	۳	مطلوب
۶	فعالیت‌های برون گروهی گروه	۲/۰۷	۷۰/۵۵	۲	مطلوب
	(۲ نشانگر)				
۷	منابع مالی مورد استفاده گروه (۲ نشانگر)	۰	۰	۱	نامطلوب
۸	تشکیلات سازمانی (۳ نشانگر)	۱/۱۷	۲۹/۲۵	۲	نسبتاً مطلوب

عامل دوم: راهبردهای یاددهی - یادگیری

به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی درخصوص ارزیابی راهبردهای یاددهی - یادگیری، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. بدین منظور برای ارزیابی راهبردهای یاددهی - یادگیری به عنوان عامل دوم، ۳ ملاک و ۶ نشانگر مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هر یک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول شماره ۵ نشان داده شده است؛ ملاک استفاده از منابع، فناوری اطلاعات و ارتباطات با ۳ نشانگر و ۶۹/۴۹ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. همچنین ملاک‌های الگوها و روش‌های تدریس با ۴ نشانگر و ۶۷/۲۸ درصد تحقق و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با ۱ نشانگر و ۶۵/۱۴ درصد تحقق در سطح نسبتاً مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت. در ارزیابی کلی نیز این عامل در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۵ وضعیت ارزیابی عامل راهبردهای یاددهی - یادگیری

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	الگوها و روش‌های تدریس (۴ نشانگر)	۲/۰۲	۶۷/۲۸	۲	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۲	استفاده از منابع، فناوری اطلاعات و ارتباطات (۳ نشانگر)	۲/۰۱	۶۹/۴۹	۳	مطلوب	مطلوب
۳	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (۱ نشانگر)	۲/۰۲	۶۵/۱۴	۲	نسبتاً مطلوب	مطلوب

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

عامل سوم: رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی

به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی درخصوص ارزیابی رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. بدین منظور برای ارزیابی رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی به عنوان عامل سوم، ۳ ملاک و ۱۸ نشانگر مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هر یک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول شماره ۶ نشان داده شده است؛ ملاک رشته‌های تحصیلی و اهداف آن با ۴ نشانگر و با امتیاز ۴۹/۲۵ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین ملاک انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی رشته‌های تحصیلی نسبت به نیازهای فرد، جامعه و آموزش و پرورش با ۹ نشانگر و ۴۲/۷۵ درصد تحقق در سطح نسبتاً مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت. ملاک رضایت دانش‌آموختگان از برنامه‌های آموزشی و درسی با ۶ نشانگر به دلیل ضرورت پاسخ‌گویی فارغ‌التحصیلان گروه آموزشی و عدم دسترسی به آن‌ها مورد سنجش و ارزیابی قرار نگرفت. در ارزیابی کلی نیز عامل مذکور در سطح نسبتاً مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۶. وضعیت ارزیابی عامل رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	رشته‌های تحصیلی و اهداف آن (۴ نشانگر)	۲/۰۸	۴۹/۲۵	۳	مطلوب	نسبتاً
۲	انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی رشته‌های تحصیلی نسبت به نیازهای فرد، جامعه و آموزش و پرورش (۹ نشانگر)	۱/۰۶	۴۲/۷۵	۲	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۳	رضایت دانش‌آموختگان از برنامه‌های آموزشی و درسی (۵ نشانگر)	-	-	-	-	-

عامل چهارم: اعضای هیات علمی

به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیأت علمی درخصوص ارزیابی اعضای هیات علمی، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. بدین منظور برای ارزیابی عامل اعضای هیات علمی، به عنوان عامل چهارم، ۴ ملاک و ۲۰ نشانگر و در قالب پرسشنامه اعضای هیأت علمی مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هریک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول شماره ۷ نشان داده شده است؛ ملاک فعالیت‌های آموزشی استادان با ۳ نشانگر و ۸۸/۶۶ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. همچنین ملاک‌های ترکیب و توزیع استادان گروه با ۴ نشانگر و ۵۰/۲۵ درصد تحقق، فعالیت‌های پژوهشی استادان گروه با ۱۰ نشانگر و ۳۵/۱۷ درصد تحقق و ارتباط استادان با همکاران خارج از دانشگاه و خارج از کشور با ۳ نشانگر و ۲۵/۱۵ درصد تحقق در سطح نامطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. در ارزیابی کلی، عامل استادان در سطح نسبتاً مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۷. وضعیت ارزیابی عامل استادان

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	ترکیب و توزیع استادان گروه (۴ نشانگر)	۱/۲۵	۵۰/۲۵	۱	نسبتاً	نسبتاً
۲	فعالیت‌های آموزشی استادان گروه (۳ نشانگر)	۲/۲۰	۸۸/۶۶	۲	مطلوب	مطلوب
۳	فعالیت‌های پژوهشی استادان گروه (۱۰ نشانگر)	۱/۰۱	۳۵/۱۷	۱	نامطلوب	نامطلوب
۴	ارتباط استادان با همکاران خارج از دانشگاه و کشور (۳ نشانگر)	۱	۲۵/۱۵	۱	نامطلوب	نامطلوب

عامل پنجم: دانشجومعلم

به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی درخصوص ارزیابی دانشجومعلم، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. بدین

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

منظور برای ارزیابی عامل دانشجومعلمان، به عنوان عامل پنجم، ۳ ملاک و ۷ نشانگر مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هریک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول شماره ۸ نشان داده شده است آمار دانشجومعلمان پذیرفته شده در سه رشته آموزش ابتدایی، راهنمایی و مشاوره و امور تربیتی در طول چهار سال قبل در پردیس مشخص شده است.

جدول ۸. وضعیت ارزیابی عامل دانشجومعلمان

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان (۵ نشانگر)	۲/۰۹	۷۰/۸۵	۳	مطلوب	مطلوب
۲	تعامل دانشجومعلمان با استادان (۱ نشانگر)	۱	۵۰	۱	نسبتاً مطلوب	
۳	علاقه و آگاهی دانشجومعلمان به رشته و حرفه معلمی (۳ نشانگر)	۲/۱۴	۸۲/۰۷	۳	مطلوب	مطلوب

ارزیابی دانشجومعلمان (عامل پنجم) نشان داد که ملاک علاقه و آگاهی دانشجومعلمان به رشته تحصیلی و حرفه معلمی با ۳ نشانگر و ۸۲/۰۷ درصد تحقق و پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان با ۵ نشانگر و ۷۰/۸۵ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. همچنین ملاک تعامل دانشجومعلمان با استادان ۱ نشانگر و ۵۰ درصد تحقق در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۹. تعداد دانشجومعلمان پذیرفته شده از سال ۹۹ تا سال ۱۴۰۲

ردیف	رشته تحصیلی	ورودی				جمع کل
		۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
۱	آموزش ابتدایی	۲۰۰	۲۶۰	۱۳۰	۱۳۰	۷۲۰
۲	راهنمایی و مشاوره	۹۵	۸۰	۶۵	۰	۲۴۰
۳	امور تربیتی	۰	۰	۶۰	۴۰	۱۰۰
۴	نیازهای ویژه	۰	۰	۳۵	۳۵	۷۰
۵	علوم اجتماعی	۰	۲۵	۰	۴۵	۷۰
						۱۲۰۰
			جمع کل دانشجومعلمان			

عامل ششم: امکانات و تجهیزات

به منظور بررسی دیدگاه اعضای هیأت علمی در خصوص ارزیابی امکانات و تجهیزات آموزشی، از پرسشنامه مبتنی بر الگوهای ارزیابی و مبانی نظری و پیشینه تجربی تحقیق می‌باشند، استفاده شد. بدین منظور برای ارزیابی عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی به عنوان عامل ششم، ۴ ملاک و ۹ نشانگر مورد ارزیابی قرار گرفتند که امتیاز حاصل از هریک از این شاخص‌ها بر اساس نشانگرهای مربوط تعیین گردید. همان‌گونه که در جدول شماره ۱۰ نشان داده شده است؛ ملاک‌های فضاهای آموزشی و اداری با ۳ نشانگر و ۵۲/۰۸ درصد تحقق، کتابخانه و سیستم اطلاع‌رسانی با ۲ نشانگر ۲۸/۵۶ درصد تحقق، ملاک کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها با ۲ نشانگر و ۱۹/۲۲ درصد تحقق و امکانات و خدمات رایانه‌ای با ۲ نشانگر و ۲۷/۱۳ درصد تحقق در سطح نامطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت. در ارزیابی کلی نیز عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی در سطح نامطلوب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۱۰. وضعیت ارزیابی عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	امتیاز ملاک	درصد تحقق	تحلیل کمی	تحلیل کیفی	وضعیت کلی
۱	فضاهای آموزشی و اداری (۴ نشانگر)	۱/۴۳	۵۲/۰۸	۱/۰۰	نسبتاً مطلوب	نامطلوب
۲	کتابخانه و سیستم اطلاع‌رسانی (۲ نشانگر)	۱/۱۰	۲۸/۵۶	۱/۰۰	نامطلوب	نامطلوب
۳	امکانات و خدمات رایانه‌ای (۱ نشانگر)	۱/۰۳	۲۷/۱۳	۱/۰۰	نامطلوب	نامطلوب
۴	کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها (۲ نشانگر)	۱/۱۰	۱۹/۲۲	۱/۰۰	نامطلوب	نامطلوب

در مجموع، یافته‌های حاصل از ارزیابی عامل‌های شش‌گانه ارزیابی درونی گروه علوم تربیتی را می‌توان در یک باهم‌نگری در جدول شماره ۱۱ نشان داد. همان‌طور که در جدول و نمودار مذکور مشاهده می‌کنید، عامل‌های چهارم (راهبردهای یاددهی-یادگیری)، سوم (دانشجو معلمان)، اول (جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات) و پنجم (رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی) در سطح مطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند. همچنین محورهای دوم (استادان)

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

در وضع نسبتاً مطلوب و عامل ششم (امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی) در سطح نامطلوب مورد ارزیابی قرار گرفتند.

جدول ۱۱. وضعیت کلی عامل‌های شش‌گانه مورد ارزیابی گروه

وضعیت کلی	تحلیل کیفی	درصد تحقق	میانگین امتیاز	ملاک‌های ارزیابی
مطلوب	مطلوب	۵۲/۳۹	۲	محور عامل (۱): جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات
	نسبتاً مطلوب	۳۹/۲۱	۱/۱۵	محور عامل (۲): اعضای هیات علمی
	مطلوب	۷۰/۲۴	۲/۰۷	محور عامل (۳): دانشجومعلم‌ان
	مطلوب	۷۱/۰۴	۲/۲۳	محور عامل (۴): راهبردهای یاددهی - یادگیری
	مطلوب	۴۸/۶۰	۱/۲۹	محور عامل (۵): رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی
	نامطلوب	۲۶/۵۲	۱/۱۷	محور عامل (۶): امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی

سوال ۲: راه‌کارهای بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم تربیتی در عامل‌های شش‌گانه کدامند؟

بعد از ارزیابی صورت گرفته از گروه علوم تربیتی مطابق با شاخص‌ها و عامل‌های مورد مطالعه و همچنین بر اساس وضعیت موجود گروه توسط پژوهشگر، راهکارهایی جهت بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه به تفکیک عامل‌های شش‌گانه شناسایی گردید و جهت اعتبارسنجی، هم در جلسه گروه آموزشی با سایر اعضای هیأت علمی و هم با عوامل اجرایی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه به اشتراک گذاشته شده و پس از انجام اصلاحاتی، راهکارهای زیر مورد تأیید نهایی قرار گرفت.

جدول ۱۲. وضعیت کلی عامل‌های شش‌گانه مورد ارزیابی گروه

عامل	وضعیت	راه‌کارهای بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم- تربیتی
جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات	مطلوب	ایجاد بستر مناسب به منظور طراحی نظام کارآمد ارزیابی - همکاری علمی و پژوهشی اعضای هیأت علمی با سایر دانشگاه‌ها و سازمان‌ها (فعالیت‌های برون گروهی، روند توسعه گروه) - استفاده از مدل‌های معتبر جهانی در خصوص جایگاه سازمانی گروه‌های آموزشی - تأمین و تجهیز اتاق مناسب و مجزا برای مدیر گروه و اعضاء هیأت علمی (روند توسعه گروه) - ایجاد یک نظام ارزیابی مدرن که بتواند به فعالیت‌های دانشگاهی مشروعیت علمی و قانونی ببخشد - تعیین ردیف مالی مشخص برای گروه (ملاک منابع مالی گروه) - راه‌اندازی کتابخانه پردیس و تأمین کتب تخصصی دانشگاهی مرتبط با حوزه علوم تربیتی (روند توسعه گروه) - راه‌اندازی سالن مطالعه مناسب در محیط پردیس (روند توسعه گروه) - برگزاری همایش‌های استانی و ملی در دانشگاه (فعالیت‌های پژوهشی - جذب منابع مالی از طریق انعقاد قراردادهای آموزشی و پژوهشی با سایر دستگاه‌های اجرایی (ملاک منابع مالی گروه) - امکان صدور ابلاغ معاون مدیر گروه بدون توجه به تعداد دانشجو معلمان (تشکیلات سازمانی) - بازنگری ادواری در هنگام ارزشیابی درونی و گزارش آن به واحدهای مربوطه.
اعضای هیأت علمی	نسبتاً مطلوب	- اعطای واحدهای بر اساس تخصص و مدرک تحصیلی و دروهای گذرانده شده استادان (فعالیت‌های آموزشی) - فراهم آوردن سیستمی برای افزایش میزان اثربخشی کارایی اعضای هیأت علمی - ایجاد زمینه جذب اعضای هیأت علمی جدید در رشته‌های مورد نیاز اعلام شده (ترکیب و توزیع استادان گروه) اعطای مشوق‌های مالی و غیرمالی مناسب جهت چاپ کتاب، مقالات و انجام طرح‌های پژوهشی به اعضای هیأت علمی (فعالیت‌های پژوهشی) - اتخاذ تصمیمات تشویقی و حمایتی جهت اعضای هیأت علمی به منظور ایجاد یک فرهنگ خودارزیابی و خودمدیریتی - گسترش همکاری‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی با اساتید سایر دانشگاه‌ها و سازمان‌های داخلی و خارجی (ارتباط استادان با همکاران خارج از دانشگاه) - اعمال نظر گروه علوم تربیتی در جذب اعضای هیأت علمی جدید (ترکیب و توزیع استادان گروه) - اخذ مجوز انتشار فصلنامه‌های علمی و پژوهشی، ترویجی و

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

عامل	وضعیت	راه کارهای بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم-تربیتی
دانشجومعلمان	مطلوب	تخصصی توسط دانشگاه (فعالیت‌های پژوهشی) - تشویق و ترغیب اعضای هیأت علمی جهت ارائه مقاله در فصلنامه‌ها و همایش‌های داخلی و خارجی (فعالیت‌های پژوهشی).
راهبردهای یاددهی-یادگیری	مطلوب	- استفاده از راهبردها و شیوه‌های ارزشیابی آموخته‌های دانشجومعلمان منطبق بر راهبردهای مصوب دانشگاه (ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - برگزاری جشنواره الگوهای برتر تدریس جهت اعضای هیأت علمی و دانشجومعلمان (الگوها و روش‌های تدریس) - تشویق و ترغیب استادان جهت بهره‌گیری از فناوری آموزش الکترونیکی در تدریس (استفاده از فاوا در تدریس) - برگزاری کارگاه‌های آموزشی در حوزه راهبردها و روش‌های نوین تدریس (الگوها و روش‌های تدریس) - تجهیز کلاس‌های پردیس به سیستم‌های رایانه‌ای، تابلوهای هوشمند و ویدئوپروژکتور جهت بهره‌گیری استادان از رویکردهای تدریس فناورانه (الگوها و روش‌های تدریس)).
رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی	نسبتاً مطلوب	- رشد و تقویت برنامه‌های فوق‌برنامه دانشجومعلمان در حوزه‌های فرهنگی، هنری، قرآنی، ورزشی همسو با برنامه‌های درسی و سند تحول بنیادین (انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی...)- برگزاری جلسات هم‌اندیشی اعضای هیأت علمی با محوریت نقد و بررسی محتوای برنامه درسی گروه آموزشی با نیازهای دانشجومعلمان و جامعه (انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی...)- برگزاری جلسات توجیهی- آموزشی با محوریت بررسی رابطه برنامه درسی و تنوع دروس با نیازهای حرفه‌ای دانشجومعلمان (انعطاف-پذیری برنامه‌های درسی...)- پاسخگو نبودن واحدهای دانشگاهی جهت پیشبرد هرچه بهتر برنامه‌های درسی.
امکانات و تجهیزات	نامطلوب	فراهم کردن ابزار و رویکرد مناسب و اطمینان برای نظام ممیزی و کیفی - بروز کردن امکانات و تجهیزات آزمایشگاه و سایت‌های رایانه

عامل	وضعیت	راه کارهای بهبود وضعیت موجود و ارتقای کیفیت گروه آموزشی علوم- تربیتی
آموزشی- پژوهشی		دانشگاه (کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها و امکانات و خدمات رایانه‌ای) - تکمیل و بروز کردن کتابخانه و سالن مطالعه پردیس با کتاب‌های رفرنس، مرجع و جدیدالانتشار داخلی و خارجی مرتبط با حوزه علوم تربیتی (فضاهای آموزشی و اداری).- اختصاص اتاق‌های مناسب و مجهز به امکانات و تجهیزات مدرن رایانه‌ای به اعضای هیأت علمی (فضاهای آموزشی و اداری).

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان و ارایه راهکارهای جهت ارتقای کیفیت آموزش آن در سال تحصیلی ۰۳-۱۴۰۲ در دانشگاه فرهنگیان استان کرمانشاه انجام شده است. بر این اساس، شش عامل اصلی شناسایی و مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های حاصل از تحلیل ارزیابی عامل اول (جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات گروه) نشان داد که وضعیت گروه علوم تربیتی با میانگین درصد تحقق ۵۷/۳۹، میانگین امتیاز ۲/۰۷ و میانگین تحلیل کمی ۲/۳۷ مطلوب ارزیابی شد. در واقع از هشت ملاک مورد ارزیابی در عامل اول، یک ملاک در وضعیت نامطلوب (منابع مالی مورد استفاده گروه)، دو ملاک در وضعیت نسبتاً مطلوب (فعالیت‌های برون گروهی گروه، روند توسعه گروه و تشکیلات سازمانی) و چهار ملاک در وضعیت مطلوب (برنامه توسعه گروه و سازوکار ارزیابی فعالیت‌ها، آیین‌نامه‌ها و مصوبات و اهداف گروه) قرار داشتند. این یافته با نتایج پژوهش‌های: (Moradi, and Nouri, 2024)؛ (Bayati, 2022)، همخوانی و مطابقت دارد. در واقع یافته‌ها حاکی از آن است که اجرای ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان، مستقلاً و به تنهایی تأثیر فراگیر و زیادی در کم و کیف برنامه ریزی برای بهبود در سطح آن گروه‌ها نداشته است؛ طرحی با عنوان ارزیابی درونی یک جعبه ی جادویی نیست و اجرای آن در سطح گروه‌های آموزشی دانشگاه‌ها بیش از اینکه از طریق اجرا یا عدم اجرای طرح ارزیابی درونی قابل پیشبینی باشد، با وضعیت زمینه‌ای آن گروه‌ها شامل ۱- فرهنگ سازمانی و جو گروه؛ ۲- خودآگاهی راهبردی اعضای گروه؛ ۳- فضای هم اندیشی، همکاری و اعتماد متقابل؛ ۴ - فرهنگ ارزشیابی و کیفیت؛ ۵- تعاملات اجتماعی گروه رابطه دارد. با توجه

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود به منظور ترویج فرهنگ تداوم و استمرار ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاه یک گروه ارزیابی درونی مستقل و مرکب از نماینده‌های هر گروه آموزشی که به صورت دائمی بر عملکرد دانشگاه نظارت داشته باشد و در تمام طول سال متولی ارزیابی درونی در دانشگاه باشد، ایجاد شود.

در خصوص عامل اعضای هیات علمی، یافته‌ها نشان داد که وضعیت گروه علوم تربیتی با میانگین درصد تحقق ۴۹/۲۱، میانگین امتیاز ۱/۶۵ و میانگین تحلیل کمی ۱ نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. از چهار ملاک مورد ارزیابی، ملاک‌های ترکیب و توزیع استادان گروه نسبتاً مطلوب بود، فعالیت‌های پژوهشی استادان و ارتباط استادان با همکاران خارج از دانشگاه و خارج از کشور در وضعیت نامطلوب و تنها در ملاک فعالیت‌های آموزشی استادان وضعیت مطلوبی داشت. این یافته با نتایج پژوهش‌های (Moradi, and Nouri, 2024)؛ (Bayati, 2022)؛ و (Nasrollahinia, 2019) همخوانی و مطابقت دارد. از آنجا که موفقیت و اثربخشی فرایند اجرای ارزیابی درونی به بهبود فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در درون نظام منجر می‌شود، انتظار می‌رود که مدیریت و کلیه اعضای دست‌اندرکار از جمله اعضای هیات علمی واحد مورد ارزیابی به صورت دقیق و عملیاتی به طراحی و برنامه‌ریزی اجرای ارزیابی درونی در واحد پرداخته و در قبال آن احساس تعهد و مسئولیت کنند. چرا که بنا بر عقیده اعضای هیات علمی، اجرای اثربخش طرح ارزیابی درونی به اعضای گروه آموزشی اختیار و قدرت مشارکت مطلوب در جهت پیشبرد فعالیت‌ها به ویژه انجام فعالیت‌های تخصصی اعطاء می‌کند. در تبیین و تفسیر این یافته می‌توان بیان داشت؛ به دلیل کمبود اعضای هیات علمی و اساتید مدعو متخصص در تدریس دروس خاص دانشگاه فرهنگیان و عدم توازن بین تعداد دانشجومعلم و اعضای هیات علمی (نسبت ۷۰ دانشجو معلم به یک عضو هیات علمی)، اعضای هیات علمی ناچار به اخذ واحدهای مورد تدریس بیشتر از حد نرمال هستند. همین مسأله احتمالاً باعث افزایش مشغله تدریس آن‌ها، کاهش زمان فعالیت‌های پژوهشی و برقراری تعامل با سایر استادان و پژوهشگران داخل و خارج از دانشگاه فرهنگیان شده است. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود دانشگاه نسبت به جذب اساتید به عنوان عضو هیات علمی در همه ی رشته به ویژه گروه علوم تربیتی اقدامات جدی و اساسی انجام دهد. همچنین ارتباط مناسب میان اعضای

هیأت علمی، مدیریت کلان دانشگاه و مدیریت فرهنگی برای شکل گیری اقداماتی در جهت توسعه فرهنگ ارزیابی درونی و مستمر در گروه‌های آموزشی می‌تواند مؤثر باشد. همچنین در این راستا پیشنهاد می‌شود جهت راهنمایی و اطلاع رسانی به نیروهای تازه وارد در گروه و سایر مجریان طرح ارزیابی درونی، سمینارها، همایشها و سخنرانی‌هایی به منظور ترویج چستی و چگونگی اجرای طرح ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاه در جهت توسعه حرفه‌ای اعضای گروه برگزار شود.

در خصوص تحلیل ارزیابی عامل دانشجومعلمان، یافته‌های پژوهش نشان داد که گروه علوم تربیتی با میانگین درصد تحقق ۷۱/۲۴، میانگین امتیاز ۲/۱۷ و میانگین تحلیل کمی ۲ مطلوب بود. نتایج تحلیل داده‌ها در سه ملاک مورد ارزیابی نشان داد؛ ملاک تعامل دانشجومعلمان با استادان در وضعیت نسبتاً مطلوب و ملاک‌های علاقه و آگاهی دانشجومعلمان به رشته تحصیلی و حرفه معلمی و پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان در وضعیت مطلوب قرار دارد. این یافته با نتایج پژوهش (Bayati, 2022) و (Zamaniyan, 2021) همخوانی و مطابقت دارد. در خصوص دلایل وضعیت نامطلوب ملاک تعامل دانشجومعلمان با اعضای هیأت علمی می‌توان بیان داشت که معمولاً دانشجومعلمان از استخدام خودشان در آموزش و پرورش اطمینان دارند، علاقه چندانی برای تعاملات بیشتر با استادان گروه و انجام فعالیت‌های پژوهشی ندارند. همچنین دانشجومعلمان شاغل به تحصیل در دانشگاه در سطح کاردانی و کارشناسی هستند و از نظر تعاملات اجتماعی و همچنین تبحر در انجام فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی در سطح مقدماتی هستند و اعضای هیأت علمی گروه تمایل چندانی برای همکاری‌های پژوهشی و آموزشی با آن‌ها ندارند. بنابراین پیشنهاد می‌شود که شرایط آموزش دانشگاهی به نحوی طراحی شود که دانشجو معلم ملزم به یادگیری طیف وسیعی از فعالیت‌های پژوهشی در محتوای درسی باشند و انتظار میرود که دانشجو معلم با درک معنادار و نظاممند این اقدامات پیشبینی شده، دانش کافی در حرفه معلمی به دست بیاورند.

یافته‌های حاصل از ارزیابی عامل راهبردهای یاددهی - یادگیری نشان داد که وضعیت گروه علوم تربیتی با میانگین درصد تحقق ۷۴/۰۴، میانگین امتیاز ۲/۶۳ میانگین تحلیل کمی ۲ مطلوب ارزیابی شد. نتایج تحلیل داده‌ها در سه ملاک مورد ارزیابی بیانگر آن است که گروه علوم تربیتی در ملاک استفاده از منابع و فناوری اطلاعات و ارتباطات در وضعیت مطلوب و در ملاک‌های

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

الگوها و روش‌های تدریس و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی شده است. این یافته با نتایج پژوهش (Moradi, and Nouri, 2024)؛ (Bayati, 2022) و (Gholamzadeh, 2018). همخوانی و مطابقت دارد. در تحلیل یافته‌های فوق می‌توان گفت عواملی مانند: محدودیت زمان در اجرای رویکردهای تعاملی و مشارکتی در کلاس، پرجمعیت بودن کلاس‌ها و همچنین فقدان وسایل و امکانات و محدودیت فضای فیزیکی در اجرای رویکردها و روش‌های نوین تدریس و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانشجومعلم‌ان در کسب وضعیت نسبتاً مطلوب در دو ملاک مذکور موثر بوده است.

در خصوص تحلیل ارزیابی عامل رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی نیز یافته‌ها نشان داد که وضعیت گروه علوم تربیتی با میانگین درصد تحقق ۵۰/۶۰، میانگین امتیاز ۱/۹۹ میانگین تحلیل کمی ۲ نسبتاً مطلوب است. از سه ملاک مورد ارزیابی، گروه در رشته‌های تحصیلی و اهداف آن وضعیت مطلوب داشت، اما در انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی رشته‌های تحصیلی نسبت به نیازهای فرد، جامعه و آموزش و پرورش در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار داشت. ملاک رضایت دانش‌آموختگان از برنامه‌های آموزشی و درسی نیز به دلیل عدم دسترسی به فارغ-التحصیلان گروه مورد سنجش و ارزیابی قرار نگرفت. این یافته با نتایج پژوهش‌های (Bayati, 2022) و (Zamaniyan, 2021)؛ (Gholamzadeh, 2018) همخوانی و مطابقت دارد. آموزش یعنی اجرای برنامه درسی یا عملیاتی نمودن برنامه درسی است. در تحلیل این بخش از یافته می‌توان بیان داشت در هر جایی که برنامه درسی باشد، آموزش معنا می‌یابد و هر جایی که آموزش هست، حتماً برنامه درسی وجود دارد. یک آموزش خوب نیاز به یک برنامه درسی خوب هم دارد. با توجه به همین اصل نتایج گروه علوم تربیتی و نشان داد که از نظر اعضای گروه دوره‌های آموزشی و اهداف مرتبط با نیازهای متنوع و حال پیشرفت جامعه با در نظر گرفتن رشته‌ها تحصیلی به درستی مشخص نشده است. همچنین نسبت قابل قبولی بین اعضای هیات علمی به رشته‌های موجود وجود ندارد. از نگاه دانش‌آموختگان، برنامه‌های درسی و کاربرد دوره‌های آموزشی ارائه شده در هر رشته متناسب نیاز بوده در سطح مطلوب قرار داشته است. نتایج بخش دیگر در این عامل ارزیابی درونی نشان داد که برنامه‌های درسی دوره‌های آموزشی رشته‌ها نسبت به نیازهای فردی و جامعه انعطاف‌پذیری نسبتاً مطلوب را دارد همچنین

در کل وضعیت گروه درباره دوره آموزشی و برنامه‌های درسی در سطح نسبتاً مطلوب ارزیابی شده است. در خصوص دلایل وضعیت نسبتاً مطلوب در ملاک انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی می‌توان گفت که عدم وجود فعالیت‌های فوق برنامه همسو با برنامه‌های درسی علوم‌تربیتی در کسب وضعیت نسبتاً مطلوب ملاک موثر بوده است. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود از طریق برگزاری جشنواره، همایش و یا جلسات هم‌اندیشی و تبادل نظر، فرهنگ ارزیابی بین سایر گروه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان تقویت و گسترش یابد تا از منافع آنی و آتی آن بهره‌مند گردند.

یافته‌های حاصل از ارزیابی عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی بیانگر آن بود که وضعیت گروه علوم‌تربیتی با میانگین درصد تحقق ۲۹/۵۲، میانگین امتیاز ۱/۳۷ و میانگین تحلیل کمی ۱ نامطلوب بود. در هر چهار ملاک فضاها، آموزشی و اداری، کتابخانه و سیستم اطلاع-رسانی، کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها و امکانات و خدمات رایانه‌ای وضعیت نامطلوب بود. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های: (Moradi & Nouri, 2024)؛ (Bayati, 2022) و (Nasrollahinia, 2019) همخوانی و مطابقت دارد. در تحلیل یافته فوق می‌توان گفت، مهمترین ضعف گروه آموزشی که مانع دستیابی به وضعیت مطلوب در این عامل شد، نبود منابع مالی کافی بود که از سوی دانشگاه فرهنگیان ردیف بودجه مستقلی برای گروه‌های آموزشی پیش‌بینی نشده است. در نتیجه، عدم تناسب امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی با تعداد دانش‌جو معلم و عدم وسایل و تجهیزات مناسب و مجهز جزو ضعف‌های اساسی گروه آموزشی بود. از سوی دیگر به دلیل تمرکزگرایی فعالیت‌های مالی دانشگاه فرهنگیان، انجام اقدامات لازم از سوی مدیران استانی و پردیس امکان‌پذیر نیست.

از طرف دیگر با وجود این که تأمین بودجه و سرمایه مالی و انسانی کافی از عوامل با اهمیت در اجرای اثربخش طرح ارزیابی درونی است، اما به عقیده تعدادی از اعضای هیئت علمی، کمبود بودجه اختصاص یافته جهت اجرای طرح از یکسو و کمبود سرمایه اجتماعی و انسانی از سوی دیگر موجب دشواری انجام ارزیابی درونی و بی‌انگیزه شدن همکاران شده است. طراحی ضعیف طرح ارزیابی درونی و نامتناسب بودن آن با واقعیت‌های زمان و مکان اجرا و زمان بر بودن و وقت‌گیر بودن اجرای طرح، از جمله نقاط ضعف اجرای طرح ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاه فرهنگیان است؛ این در حالی است که بهبود مستمر

کیفیت سنجی اجرای طرح ارزیابی درونی گروه آموزشی علوم تربیتی .....

کیفیت آموزش در دانشگاه و جامع‌نگری در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های فرهنگی برای دانشگاه از اهداف راهبردی مطرح‌شده در سند راهبری دانشگاه فرهنگیان بوده است. با عنایت به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود جهت اصلاح و بهبود عوامل و ملاک‌هایی که در سطح نامطلوب (عامل امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی) و نسبتاً مطلوب (دو عامل استادان و رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های درسی) قرار دارند در قالب پژوهش‌هایی مستقل ضمن سبب‌شناسی، راه‌کارهای واقعی و قابل تحقق جهت بهبود وضعیت و کیفیت را استخراج نموده و برای اجرای آن‌ها ضمن تشکیل کارگروه‌های تخصصی، برنامه‌ریزی دقیق و مدون انجام دهند.

در مجموع می‌توان بیان داشت که امروزه، دانشگاه‌ها دارای نقش‌هایی درهم پیچیده و به هم پیوسته است لذا رشد کمی دانشگاه‌ها بدون توجه به فرایند تحولات علمی و نیازهای واقعی جامعه و استانداردهای کیفیت در گروه‌های آموزشی قطعاً کارساز نخواهد بود. لذا مسئله اساسی که باید در بحث گروه‌های آموزشی در دانشگاه‌ها مورد توجه قرار گیرد ایجاد یک نظام ارزیابی درونی مدرن می‌باشد که بتواند به فعالیت‌های دانشگاهی مشروعیت علمی و قانونی ببخشد و در کنار گسترش کمیت بتواند به حفظ کیفیت و پویا کردن گروه‌های آموزشی در نظام آموزش عالی کشور به عنوان ابزاری قانونمند پردازد.

References:

- Bazargan, A., & Farasatkah, M. (2015). Monitoring and evaluation in higher education. Tehran: Samt Publications. [in Persian].
- Bayati, M. (2022). Internal evaluation of departments of Payame Noor University in Rey. Master Thesis in Educational Sciences- Curriculum planning orientation. Faculty of Humanities, Department of Educational Sciences, Payame Noor University. Branch Rey. [in Persian].
- Bourelle, T., Bourelle, A., & Rankins- Robertson S. (2015). Teaching with Instructional Assistants: Enhancing Student Learning in Online Classes. Computers and Composition; 37, 90-103.
- Council for Higher Education Accreditation (CHEA) (2018). Accessible through the site; chea.org. Retrieved January 31, 2018.

- Ezer, H., & Horin, A. (2013), Quality enhancement: a case of internal evaluation at a teacher education college. *Quality Assurance in Education*. Vol. 21 No. 3, pp. 247-259.
- Gholamzadeh, H. (2018). Presenting a model for internal evaluation of educational groups of Iranian public universities. *Doctoral thesis in the field of educational management*, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz. [in Persian].
- Jafarpour Marzouni, Z., Khorsandi Taskoh, Ali., & Abdollahinejad, A. I. (2022). The skills and effective factors on improvement of university educational departments performance in the network community. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*. Volume 28, Issue 3 - Serial Number 105, December: Pages 1-23. [in Persian].
- Jarvis, D. (2014). Regulating higher education: Quality assurance and neo-liberal managerialism in higher education; A critical introduction. *Policy and Society*, (33), 155-166.
- Kalimullin, A. M., Khodyreva, E., & Koinova-Zoellner, J. (2016). Development of Internal System of Education Quality Assessment at a University. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(13), 6002-6013.
- Keramati, E. and Afra, R. (2025). Designing and Validation of a Scale for Factors Influencing the Formation of Hidden Null Curricula at Farhangian University. *Journal of Curriculum Studies (J. C. S)* Vol. 20 (76); 2025, 61-86 [in Persian].
- Paula Cabral, A. & Huet, I., (2024). Assessment of research quality in higher education: contribution for an institutional framework. *Social and Behavioral Sciences*. 116, pp. 1528_1532.
- Poursalim, A, Rahmati, S. and Romani, S. (2024). Phenomenology of the lived experiences of Farhangian University student teachers from attending internship courses. *Journal of Curriculum Studies*, 19(75), 193-226. doi: 10.22034/jcs.2025.477473.2333. [in Persian].
- Szabo, G. H. (2017). Approaches for Internal Evaluation of Universities in a New Public Responsibility Framework of ESG 2015, *Quality Assurance Review for Higher Education*, Vol. 7, No. 2

- Matei, L., & Iwinska, J. (2018). *Quality Assurance in Higher education: A Practical Handbook*. Budapest: Central European University Yehuda Elkana Center for Higher Education.
- Moradi, A and Nouri, M (2024). Internal evaluation of the Department of Educational Sciences of Farhangian University and strategies for improving the quality of education, *Higher Education Letter*, 17(68). 1-31. [in Persian].
- Masouminezhad.R(2025). Identifying and explaining the characteristics of reflective learning approach on the implementation process of Inquiry - oriented curriculum in Farhangian University. *Journal of Curriculum Studies (J. C. S)* Vol. 20 (76); 2025, 115-150[in Persian].
- Ministry of Science, Research and Technology (2015). Regulation of the monitoring, evaluation and quality assurance system of the Ministry of Science, Research and Technology. [in Persian].
- Nasrollahinia, F., Yamanidouzi, M., Arefi, M., & Mohamadi, R. (2019). Survey quality of implementation of internal evaluation of departments in shahid beheshti university from the perspective of faculty members. *Journal of Educational Planing Studies*. Volume 8, Issue 15, Octobe, Pp: 121-147. [in Persian].
- Nooripour, M and Maleki, R (2015). Educational evaluation, a new necessity in Iranian higher education: The case of the Rural Development Management Department of Yasouj University, *Journal of Higher Education*, Year 8, Issue 29: 114-85. [in Persian].
- Nelson, R., & Dawson, P. (2014). A contribution to the history of assessment: how a conversation simulator redeems Socratic method. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 39(2), 195–204. doi:10.1080/02602938.2013.798394
- Shokati, P. (2022). Internal evaluation of the teaching and learning system in the electronic platform (case study: Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran). A thesis submitted for master's degree in educational management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran. [in Persian].
- Ingvarson, L, Elliott, A., Kleinhenz, E., & McKenzie, P. (2006). Teacher education accreditation: A review of national and international trends and practices.

- Zamaniyan, S., Kalantari Dehaghi, H., Khakpour, A., & Mohammadi, R. (2021). Implication of Internal Evaluation for Educational Departments' Quality Improvement: Malayer University's Department of Education. Higher Education Letter (HEL). Volume 13, Issue 52, February, Pages: 35-69. [in Persian].
- Yemini Dozi Sorkhabi, M (2018). Quality in Higher Education, Tehran, Organization for the Study and Compilation of University Humanities Books (SAMAT), 3rd edition.